JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
ANTONIO LA PERGOLA
25 päivänä huhtikuuta 1996 *

1. Tribunal de police de Toulouse on esittänyt 4.4.1995 tekemällään päätöksellä yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko tuotteita tai palveluita koskevista petoksista ja väärennöksistä elintarvikkeiden pakkausmerkinnöissä ja ulkoasussa 1.8.1905 annetussa laissa säädetyn kaltainen menettely, jossa lain rikkominen todetaan, ja tarkemmin sanottuna se, ettei seuraamuksen määräämistä koskevaan pöytäkirjaan vaadita tutkimuksen kohteena olevan henkilön allekirjoitusta, yhteensopiva yhteisöjen tuomioistuimen vahvistamien, puolustautumisoikeuksien kunnioittamista ja kontradiktorisen menettelyn noudattamista koskevien yleisten oikeusperiaatteiden kanssa?"

2. Pääasian tosiseikat ovat tiivistettynä seuraavat. Maurinia vastaan nostettiin syyte 7.12.1984 annetun asetuksen nro 84-1147 18 pykälän rikkomisesta. Tarkemmin sanottuna häntä syytettiin elintarvikkeiden kaupan pitämisestä viimeisen käyttöpäivän jälkeen. Ranskan toimivaltaiset viranomaiset totesivat lain rikkomisen syytetyn yrityksen toimitiloissa tehdyn tarkastuksen yhteydessä. Seuraamuksen määräämistä varten 15.6.1993 laadittu pöytäkirja toimitettiin 18.6.1993 Toulousen yleiselle syyttäjälle ja annettiin Maurinille tiedoksi 22.6.1993. Kansallisen tuomioistuimen istunnossa syytetty väitti, että pöytäkirja oli mitätön, koska tutkimuksen kohteena oleva henkilö ei ollut allekirjoittanut sitä, mikä on hänen mielestään ristiriidassa Euroopan ihmisoikeussopimuksessa vahvistettujen periaatteiden kanssa. Syytetyn mukaan kysymyksessä oli lähinnä puolustautumisoikeuksien kunnioittamista ja kontradiktorisen menettelyn noudattamista koskevien periaatteiden loukkaaminen.

Ennakkoratkaisupyynnössä täsmennetään, että asian ratkaisun kannalta merkityksellisissä kansallisissa säännöksissä ei edellytetä, että syytetty allekirjoittaa seuraamuksen määräämistä varten laaditun pöytäkirjan. Kansallinen tuomioistuin kysyy kuitenkin yhteisöjen tuomioistuimelta, johtuuko tällainen edellytys esimerkiksi puolustautumisoikeuksien kunnioittamista ja kontradiktorisen menettelyn noudattamista koskevista, yhteisöjen tuomioistuimen vahvistamista yleisistä oikeusperiaatteista.

3. Ranskan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset sekä komissio ovat huomautuksissaan katsoneet, ettei yhteisöjen tuomioistuimella ole toimivaltaa vastata esitettyyn kysymykseen tässä tapauksessa. Perusteluksi ne esittävät, että kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö ei kuulu yhteisön oikeuden

* Alkuperäinen kieli: italia.

soveltamisalaan. Toisin sanoen kysymys on niiden mukaan yksinomaan kansallisen oikeuden soveltamisalaan kuuluvasta tapauksesta, ja kansallisen tuomioistuimen on määrättävä Ranskan lainsäädännössä säädetty seuraamus silloin, kun Ranskan oikeusjärjestyksessä säädettyä säännöstä on rikottu. Näin ollen edellä esitetyn kannan mukaan tässä tapauksessa ei siis täyty alustavakaan edellytys yhteisön oikeuden mahdolliselle soveltamiselle eikä siten myöskään yhteisöjen tuomioistuimen toimivallalle.

4. Tähän käsitykseen on mielestäni syytä yhtyä. Käsiteltävänä olevalla pääasialla ei ole minkäänlaista liittymää yhteisön oikeusjärjestykseen. Elintarvikkeiden pakkausmerkintöjä koskevat säännökset sisältyvät direktiiviin 79/112/ETY [1], jonka mukaan elintarvikkeiden pakkauksissa on oltava maininta niiden säilyvyysajasta. Tämän säädöksen tarkoituksena on kuitenkin sen ensimmäisen perustelukappaleen mukaan poistaa "jäsenvaltioiden voimassa olevissa elintarvikkeiden merkintöjä koskevissa laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä" olevat erot, jotka "estävät elintarvikkeiden vapaan liikkuvuuden ja saattavat siten johtaa eriarvoisten kilpailun edellytysten muodostumiseen". Tämän vuoksi "olisi laadittava luettelo kaikista niistä tiedoista, jotka tulisi periaatteessa ilmoittaa jokaisen elintarvikkeen merkinnöissä". [2] Direktiivissä pyritään tähän päämäärään yksinkertaisesti asettamalla yhdenmukaiset edellytykset elintarvikkeiden pakkausmerkinnöille. Näitä säännöksiä voidaan siis rikkoa ainoastaan pitämällä kaupan tuotteita, joiden pakkausmerkinnät eivät ole direktiivissä säädettyjen edellytysten mukaisia. Direktiivi ei kuitenkaan kata käsiteltävänä olevan pääasian kaltaista tapausta, jossa tuotteen pakkausmerkinnät ovat yhteisön säännösten mukaisia, mutta tuotetta pidetään kaupan tuotteen pakkaukseen merkityn viimeisen käyttöpäivän jälkeen. Tässä tapauksessa ongelmana ei kuitenkaan ole sen arviointi, olivatko tuotteiden pakkausmerkinnät direktiivissä säädettyjen edellytysten mukaisia, jolloin käsiteltävänä olevan tapauksen olisikin katsottava kuuluvan yhteisön oikeuden soveltamisalaan. Sitä vastoin tässä tapauksessa on kyseessä sen tutkiminen, miten pilaantuneiden elintarvikkeiden kaupan pitämisestä rangaistaan. Tätä kysymystä ei kuitenkaan käsitellä edellä mainitussa direktiivissä eikä missään muussakaan yhteisön oikeuden säännöksessä tai määräyksessä, vaan se kuuluu kansallisen lainsäätäjän toimivaltaan. Väliintulijat ovat siis perustellusti todenneet, että Maurinia vastaan nostettu syyte perustuu sellaisen kansallisen säännöksen rikkomiseen, jolla ei ole mitään yhteyttä yhteisön oikeuteen.

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan "yhteisöjen tuomioistuimen on valvottava, että yhteisön oikeuden alalla kunnioitetaan perusoikeuksia, mutta se ei voi tutkia, onko yhteisön oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle jäävä kansallinen lainsäädäntö Euroopan

1 — Kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1978 annettu neuvoston direktiivi 79/112/ETY (EYVL L 33, s. 1).

2 — Ks. direktiivin seitsemäs perustelukappale.

ihmisoikeussopimuksen mukainen". [3] Koska Maurinille määrätty seuraamus perustuu, kuten edellä on todettu, kansalliseen säännökseen, jolla ei panna täytäntöön yhteisön oikeuden säännöstä, yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa tutkia, ovatko seuraamuksen määräämistä koskevat menettelysäännöt sellaisten yleisten oikeusperiaatteiden, erityisesti puolustautumisoikeuksien kunnioittamista ja kontradiktorisen menettelyn noudattamista koskevien periaatteiden, mukaisia, joiden kunnioittaminen yhteisöjen tuomioistuimen on taattava.

Ratkaisuehdotus

5. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Tribunal de police de Toulousen esittämään kysymykseen seuraavasti:

"Vaikka yhteisöjen tuomioistuimen on taattava perusoikeuksien kunnioittaminen yhteisön oikeuden tietyllä alueella, sen ei kuitenkaan pidä tutkia, onko yhteisön oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle jäävä kansallinen lainsäädäntö puolustautumisoikeuksien suojaa ja kontradiktorista menettelyä koskevien periaatteiden mukainen."

3 — Asia 12/86, Demirel, tuomio 30.9.1987 (Kok. 1987, s. 3719, 28 kohta). Ks. myös yhdistetyt asiat 60/84 ja 61/84, Cinéthèque ym., tuomio 11.7.1985 (Kok. 1985, s. 2605, 26 kohta).